

Arbeidskrapte versnelt vraag naar slimme techniek

Het tekort aan personeel is voor veel boomkwekers uitgegroeid tot een structurele uitdaging. Werkzaamheden als schoffelen, planten, binden en snoeien vragen veel arbeid, terwijl het steeds moeilijker wordt om voldoende medewerkers te vinden. Tegelijkertijd nemen de eisen rond efficiëntie, kwaliteit en duurzaamheid toe. Daardoor verandert ook de manier waarop kwekers investeren.

Auteur: Huub Snijders

Die ontwikkeling is volgens techniekleveranciers duidelijk zichtbaar op vakbeurs GrootGroenPlus. Naast het uitgebreide groene aanbod groeit het aantal deelnemers dat oplossingen presenteert voor mechanisatie, automatisering en precisietechniek. ODV Techniek, PlantTeq en Dutch Tree Machinery zijn daarvan drie voorbeelden. Hun ervaringen geven een goed beeld van de vragen die momenteel leven op de kwekerij.

Volgens de drie bedrijven draait het daarbij steeds minder om de machine zelf en steeds meer om de vraag hoe kwekers hun werkzaamheden uitgevoerd krijgen met minder beschikbare arbeid.

Arbeidskrapte als motor achter innovatie

Wie vandaag de dag met boomkwekers spreekt, hoort vaak dezelfde zorgen terugkomen. Het vinden van voldoende personeel wordt steeds lastiger, terwijl het werk gewoon doorgaat. Dat zorgt ervoor dat ondernemers anders naar techniek kijken dan enkele jaren geleden. 'Automatisering zie je heel sterk terug-

komen,' zegt Otto de Vree van ODV Techniek. 'Vooral omdat er minder mensen beschikbaar zijn. Kwekers kijken steeds vaker naar autonome oplossingen voor terugkerende werkzaamheden zoals schoffelen, maaien en andere bewerkingen.'

Ook Rob Jansen van DTM merkt dat investeringsbeslissingen steeds vaker worden ingegeven door de beschikbaarheid van personeel: 'Machines moeten het werk makkelijker maken. Uiteindelijk draait het erom dat je minder afhankelijk wordt van handjes.' Daardoor verandert ook de manier waarop investeringen worden beoordeeld. Waar vroeger vooral naar de terugverdientijd werd gekeken, speelt tegenwoordig steeds vaker de vraag of werkzaamheden überhaupt uitgevoerd kunnen worden. 'Als personeel schaars is, wordt een machine ineens veel waardevoller,' aldus Jansen.

Bij PlantTeq ziet Matthijs van Haperen dezelfde ontwikkeling. 'Arbeidsbesparing en kwaliteit zijn momenteel de belangrijkste onderwer-

pen. Kwekers zoeken oplossingen waarmee ze minder handwerk nodig hebben, maar tegelijkertijd een beter en constanter eindresultaat kunnen behalen.'

Een ontwikkeling van tientallen jaren

Dat de vraag naar techniek groeit, is volgens Frans van Wanrooij, bedrijfsadviseur bij aaff en bestuurslid van GrootGroenPlus, onderdeel van een ontwikkeling die al tientallen jaren gaande is.

'De boomteeltwereld is compleet veranderd. Waar we dertig jaar geleden voldoende hadden aan een gereedschapskast met een schop, snoeischaar, schoffel en draaihaak, zien we nu een schuur vol geavanceerde hulpmiddelen staan. Mechanisatie, automatisering en digitalisering zijn een vast onderdeel geworden van de bedrijfsvoering.'

Volgens Van Wanrooij behoort de Nederlandse boomkwekerij internationaal tot de voorlopers op dit gebied. Dat komt volgens hem mede door de nauwe samenwerking tussen kwekers en techniekleveranciers.

'Mechanisatiebedrijven en ondernemers zorgen samen voor verdere ontwikkeling. Die kruisbestuiving werkt heel goed. Juist doordat we sterke teeltcentra hebben, worden nieuwe ontwikkelingen snel opgepakt en direct in de praktijk getest.'

Daarmee profiteert niet alleen de ondernemer. 'Natuurlijk speelt arbeidsbesparing een belangrijke rol, maar veel technische ontwikkelingen leveren ook voordelen op voor bodem, natuur en water,' sluit Van Wanrooij af. 'Dat aspect wordt soms onderschat. Efficiënter werken en duurzamer werken gaan steeds vaker hand in hand.'

Van machine naar bedrijfsoplossing

Niet alleen de vraag naar techniek verandert, ook de manier waarop kwekers investeren ontwikkelt zich. Waar vroeger vaak werd gezocht naar een machine voor een specifieke taak, kijken bedrijven tegenwoordig veel nadrukkelijker naar het complete proces. De vraag verschuift van mechanisatie naar optimalisatie van de bedrijfsvoering.

Volgens Van Haperen heeft iedere kwekerij daarbij haar eigen uitdagingen. 'Iedere kweker heeft zijn eigen situatie. Daardoor ontstaat steeds meer behoefte aan maatwerk. Machines moeten passen bij het bedrijf en niet andersom.'

Leveranciers worden daardoor steeds vaker betrokken bij het verbeteren van complete werkprocessen. Het gaat niet meer alleen om sneller werken, maar vooral om slimmer werken.

Mechanische alternatieven winnen terrein

Een tweede ontwikkeling die de leveranciers signaleren, is de groeiende belangstelling voor mechanische oplossingen.

Vooral op het gebied van onkruidbeheersing ziet De Vree een duidelijke verandering ten opzichte van enkele jaren geleden. 'Vijf jaar geleden hoorde je vaak: zolang we kunnen spuiten, verdiepen we ons niet in mechanische onkruidbeheersing. Nu zie je dat kwekers actief op zoek zijn naar alternatieven. Dat is echt veranderd.'

Strengere regelgeving, een veranderend middeledelenpakket en de wens van de kwekers zelf om minder afhankelijk te zijn van chemische oplossingen, zorgen ervoor dat mechanische technieken steeds serieuzer worden bekeken. De zoektocht naar alternatieven beperkt zich bovendien niet tot onkruidbeheersing. Ook voor werkzaamheden als planten, snoeien, binden en ondersteunen van bomen wordt steeds vaker gekeken naar technische oplossingen die handwerk kunnen vervangen of verminderen.

Praktische innovaties op de beursvloer

Die ontwikkelingen vertalen zich ook naar de innovaties die bezoekers van 30 september tot en met 2 oktober tijdens GrootGroenPlus in de gemeente Zundert kunnen verwachten. Opvallend is dat veel nieuwe technieken dezelfde doelstelling hebben: meer werk verzetten met minder mensen, zonder concessies te doen aan kwaliteit.

Zo werkt ODV Techniek aan verdere ontwikkelingen op het gebied van schoffeltechniek, autonome toepassingen en het combineren van meerdere bewerkingen in één werkgang. Ook de automatisering van het kluitinpakproces krijgt aandacht.

PlantTeq richt zich op precisietechniek. Door plantwerk nauwkeuriger uit te voeren, kunnen kwekers arbeid besparen en tegelijkertijd zorgen voor een gelijkmatiger eindproduct. DTM presenteert onder meer oplossingen voor snoei-, bind- en ondersteuningswerkzaamheden. Een voorbeeld daarvan is een machine die tijdens het rijden automatisch een gat maakt

en een bamboestok plaatst naast jonge laanbomen. Werkzaamheden die traditioneel veel handarbeid vragen, kunnen daarmee verder worden gemechaniseerd.

GrootGroenPlus als graadmeter van de sector

Voor techniekleveranciers is GrootGroenPlus een belangrijk moment om rechtstreeks met kwekers in gesprek te gaan. De beurs trekt niet alleen bezoekers uit de Nederlandse boomteeltregio's, maar ook veel kwekers uit België, Duitsland en andere Europese boomteeltgebieden. 'Veel kwekers uit de regio komen hier naartoe, maar je ziet ook steeds meer internationale bezoekers,' zegt De Vree. 'GrootGroenPlus wordt binnen de sector echt gezien als een kwekersbeurs.'

Juist die combinatie van lokale betrokkenheid en internationale uitstraling maakt de beurs volgens de deelnemers bijzonder. Leveranciers ontmoeten er ondernemers die dagelijks met boomteelt bezig zijn en die voortdurend zoeken naar manieren om efficiënter en rendabeler te produceren.

Bedrijfszekerheid als nieuwe drijfveer

Kijkend naar de toekomst verwachten de drie ondernemers dat automatisering, precisietechniek en autonome systemen een steeds grotere rol gaan spelen op de kwekerij.

Wat hen vooral opvalt, is dat kwekers anders zijn gaan denken over techniek. De discussie gaat steeds minder over de machine zelf en steeds vaker over bedrijfszekerheid. Of het nu gaat om schoffelen, planten, binden of snoeien: techniek moet ervoor zorgen dat werkzaamheden uitgevoerd kunnen blijven worden, ook wanneer personeel schaars is.

Juist daarom groeit ook het belang van techniek op GrootGroenPlus. De beurs laat niet alleen zien welke bomen en planten toekomst hebben, maar ook welke technieken nodig zijn om die toekomst rendabel te kunnen produceren.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!